

**Potvrda o verifikaciji gasova sa efektom
staklene bašte broj
UK.PRS.VOL.INV.0417/Metodologija /06/2016**

Metodologija inventarizacije i alat za obračun GHG (gasova sa efektom staklene bašte) u sektoru turizma Crne Gore

**Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj
Gori**

Adresa Ugovorne strane: UN Eco House, Stanka Dragojevića bb,
81000 Podgorica, Crna Gora

verifikovani su u skladu sa ISO 14064-3:2006 kao onaj koji
omogućava obračun emisija GHG za:

**Metodologiju inventarizacije i alat za obračun GHG u sektoru
turizma Crne Gore je razvio konzorcijum koji predvodi Factor
CO2, Španija**

Glavni procjenitelj: Shane Hughes
Tehnički recenzent: Peter Simmonds

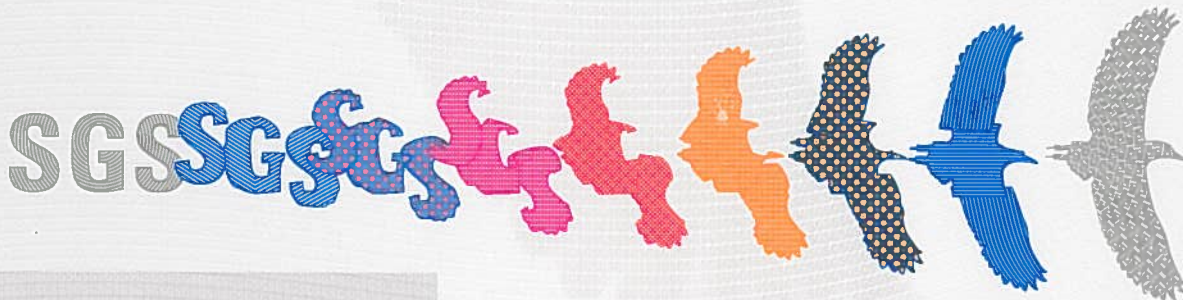
Odobрили:

Jonathan Hall
Business Manager
SGS United Kingdom Ltd

Datum Potvrde o verifikaciji 07/07/2016

Ova Potvrda ne važi bez pune verifikacije predmeta, ciljeva,
kriterijuma i zaključka dostupnih na stranama 2 i 3 ove Potvrde.

Prilog uz Potvrdu o verifikaciji gasova sa efektom staklene bašte broj UK.PRS.VOL.INV.0417.2013/Alat za proračun/06/2016

Kratak opis procesa verifikacije

SGS je angažovan po ugovoru od strane Programa Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora (u daljem tekstu “Ugovorna strana”) za verifikaciju metodologije i alata koji se koriste za obračun inventara GHG u sektoru turizma Crne Gore u skladu sa ISO 14064-3:2006.

Uloge i odgovornosti

Rukovodstvo Programa Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora odgovorno je za informacioni sistem organizacije o GHG za sektor turizma Crne Gore, uključujući razvoj i održavanje evidencija i procedura izvještavanja u skladu sa ovim sistemom, obračun i određivanje informacija o emisijama GHG i prijavljenim emisijama GHG.

SGS je odgovoran za izražavanje nezavisnog mišljenja pri verifikaciji GHG povodom emisija GHG, kao što je predviđeno u Programu Ujedinjenih nacija za razvoj – metodologiji inventarizacije i alatu za obračun GHG u sektoru turizma Crne Gore.

SGS je sproveo verifikaciju trećeg lica na osnovu predmeta, ciljeva i kriterijuma verifikacije, kao što je ugovoreno između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora i SGS dana 11.04.2016.

Nivo sigurnosti

Nivo ugovorene sigurnosti je razuman.

Predmet

Program Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora povjerio je kompaniji SGS nezavisnu verifikaciju Metodologije inventarizacije i alata za obračun GHG u sektoru turizma za utvrđivanje usaglašenosti sa uputstvima iz stavova 2 do 24 Smjernica za izradu nacionalnih izvještaja Strana koje nisu uključene u Aneks I Konvencije iz 2003.* u okviru gore navedene verifikacije.

Ovo angažovanje pokriva verifikaciju metodologije i alata za obračun inventara GHG u sektoru turizma Crne Gore. Alat i metodologija imaju opciju za obračun emisija u zemlji i iz zemlje, direktnih i indirektnih emisija. Verifikacija je zasnovana na ISO 14064-3 2006.

Predmet ovog angažovanja pokriva:

- Naziv ili opis aktivnosti: Sektor turizma Crne Gore
- Lokacija/područje aktivnosti: Crna Gora
- Izvori, ponori i/ili rezervoari GHG koji su uključeni:
 - U zemlji: Smještaj i ostale usluge, Otpad, Drumski saobraćaj , Željeznički prevoz i Avio prevoz
- Iz zemlje: Drumski saobraćaj , Željeznički prevoz , Pomorski i Avio saobraćaj turista koji putuju u i iz Crne Gore
- Vrste GHG koje su obuhvaćene: CO₂, N₂O i CH₄

- Predviđeni korisnik potvrde o verifikaciji: Interno i javno izvještavanje Konferenciji UNFCCC Ugovornih strana i njenim subjektima i strukturama.

Cilj

Svrha ove verifikacije je da, na osnovu razmatranja objektivnih dokaza, pruži nezavisan pregled:

- Metodologije korišćene u alatu za obračun emisija preračunatih u CO₂ u sektoru turizma Crne Gore, prema zahtjevima dolje navedenih kriterijuma.

Kriterijumi

Kriterijumi na osnovu kojih je izvršena procjena prilikom verifikacije uputstva iz stavova 2 do 24 Smjernica za izradu nacionalnih izvještaja Strana koje nisu uključene u Aneks I Konvencije iz 2003.*

Materijalnost

Materijalnost koja je tražena od verifikacije je po mišljenju SGS ispod 5%, na osnovu potreba predviđenog korisnika Izjave o GHG.

Zaključak

Program Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora obezbjedio je metodologiju inventarizacije i alat za obračun GHG u sektoru turizma na osnovu uputstava iz stavova 2 do 24 Smjernica za izradu nacionalnih izvještaja Strana koje nisu uključene u Aneks I Konvencije iz 2003.*

Metodologija i alat, korišćeni za obračun karbonskog otiska u sektoru turizma Crne Gore, verifikovani su od strane SGS kao oni koji posjeduju razuman nivo sigurnosti, u skladu sa ugovorenim predmetom, ciljevima i kriterijumima verifikacije. Verzija alata za proračun je verifikovan „Baseline_tool_201606015“ .

Pristup SGS je zasnovan na riziku, uz oslanjanje na razumijevanje rizika povezanih sa modeliranjem informacija o GHG emisijama i kontrolama koje postoje za ublažavanje ovih rizika. Naše istraživanje uključilo je procjenu, na osnovu uzorka, dokaza koji su relevantni za izvještavanje o informacijama o emisijama. SGS zaključuje uz razumnu sigurnost da je korišćena metodologija materijalno ispravna.

SGS daje sljedeće kvalifikacije:

Metodologija ugovorne strane koristi ekološki proširenu analizu ulaznih i izlaznih podataka (EE-IOA) za obračunavanje podataka o aktivnosti za neke ključne kategorije. Svojstvena nesigurnost za EE IOA nije uzeta u obzir u okviru primjenjenog nivoa materijalnosti.

* Napomena: stavovi 2 do 24 Smernica za izradu nacionalnih izvještaja Strana koje nisu uključene u Aneks I Konvencije iz 2003. g. predstavlja aneks na strani 4 izvještaja sa konferencije strana Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama, sa njene osme sjednice održane u Nju Delhiju od 23. oktobra do 28. marta 2003. g.

Dodatak, Dio 2: Mjera preduzeta od strane Konferencije Strana na njenoj osmoj sjednici od 28. marta 2003. g.

Prateći dokument: Priručnik za korisnike o izvještavanju o klimatskim promjenama za smjernice o nacionalnim izvještajima od

Strana koje nisu uključene u Aneks I.

Napomena: Ova Potvrda je izdata, u ime Klijenta, od strane SGS United Kingdom Ltd, Rossmore Business Park, Inward Way, Ellesmere Port, Cheshire, CH65 3EN ("SGS") prema njegovim Opštim uslovima usluga validacije i verifikacije GHG. Nalazi koji su evidentirani u njoj zasnovani su na reviziji koju je izvršio SGS.

Kopija ove Potvrde i prateće Izjave o GHG mogu se naći na veb sajtu Programa Ujedinjenih nacija za razvoj – Crna Gora (www.me.undp.org). Ova Potvrda ne oslobađa Klijenta od usklađenosti sa bilo kojim podzakonskim aktima, nacionalnim ili regionalnim zakonima i propisima ili sa bilo kojim smjernicama izdatim shodno ovim propisima. Odredbe koje su u suprotnosti nisu obavezujuće za SGS i SGS nema odgovornost prema drugim stranama osim prema svom Klijentu.